

Natuurwandelpad Knegsel

Deze wandeling voert langs een veelheid van landschappen en monumenten. De houtwallen die op diverse plaatsen langs het wandelpad opduiken, zijn stille getuigen van het harde leven en werken van landarbeiders uit een ver verleden. Knegsel wordt voor de eerste keer genoemd in 1281. Het dorp is het oudste van de Acht Zaligheden. Vanaf de 14e eeuw was Knegsel een zelfstandige parochie. Op de oorspronkelijke plaats is nu een gedenkteken, want Knegsel is een keer helemaal verwoest.

Gezien het grote aantal grafheuvels moet de omgeving al in de prehistorie intensief bewoond zijn geweest.

Knegsel

1 Ruwe berk

Rechts van de weg staan ruwe berken en haagbeuken. Deze haagbeuken zijn restanten van een oude haag. Ooit stond hier een boerderij.

2 Houtwallen

De houtwallen met de onderliggende zandwallen in dit gebied zijn vanaf de middeleeuwen door plaatselijke bewoners gemaakt, onder meer om zand van zandverstuivingen tegen te houden en het wild van de akkertjes te weren. Een houtwal is een paradijs voor insecten. Daarom zullen er vaak egels, spitsmuizen en vogels te vinden zijn.

Op de wallen plantte men vooral meidoorn en zomereik. Momenteel groeit er vooral braam, Amerikaanse vogelkers, vlier, vuilboom en lijsterbes. Van de vlier werden en worden allerlei delen gebruikt: van de bloesem maakt men thee en limonade, van de bessen wijn en jam, van de schors een laxermiddel, lampenpitten van het merg en kleurstof van allerlei delen. Vlier is gemakkelijk te herkennen aan de sterke geur, die vrijkomt bij kneuzing van een blad.

3 Oude Kerkhof

Links ligt het "Oude Kerkhof". Hier lag middeleeuwse Knegsel. In 1688 werd het dorp volledig verwoest door Franse soldaten. Alle huizen werden verbrand en bezittingen werden meegenomen. Ook het kerkje had toen zwaar te lijden. Op de plaats van deze kerk, staat nu het Heilig Hartmonument en zijn de fundamenten van de kerk weer opgemetseld. Deze plaats wordt in de volksmond "het Oude Kerkhof" genoemd.

In de populieren rondom de plaats van het oude kerkje hebben bonte, zwarte en groene specht hun woningen gehakt.

4 Gildenakker

Links ligt de "Gildenakker". Deze akker is ook nu nog eigendom van het gilde en maakt deel uit van het beekdal van de Poelenloop of Poelenrijt. Terugkijkend in de richting van het "Oude Kerkhof" is duidelijk te zien, dat de akker naar de beek toe afloopt.

Op de schrale, voedselarme zandgronden komen van oudsher veel akkeronkruiden voor. Bekend zijn korenbloem en klaproos, die samen met de uit Azië afkomstige graansoorten vanaf 800 v. Chr. in onze streken voorkomen. Ook de hennepnetel met vierkante stengel en witte tot lichtpurperen bloemen in een krans in de bladoksels rondom de stengel, het gele akkerviooltje, het driekleurig viooltje, kamille, gele ganzebloem en diverse wikkesoorten komen op en langs de akkers voor.

5 Poelenrijt

Van het vroegere beekje de Poelenrijt is op deze wandelroute nog maar weinig te zien. Het stukje dat er nog is, is door de ruilverkaveling drooggevalen. Vroeger liep de Poelenrijt door het huidige Knegsel en kwam uiteindelijk in Veldhoven in de Gender uit.

6 Karrenspoor

Lopend over dit oude karrenspoor valt op dat het bos, bestaande uit grove den, erg open is. De kronen van de bomen zijn doorzichtig, de zon kan nu tot de bodem doordringen en daardoor ontstaat er veel onderbegroeiing. Normaal is een dennenbos donker met nauwelijks begroeiing op de bodem. Dat dit niet meer het geval is, komt doordat de naaldbomen het moeilijk hebben door de klimaatveranderingen. Daardoor vallen naalden voortijdig af en de levenskracht van de boom vermindert. Sommige bomen vormen als tijdelijke oplossing noodscheuten op de bovenzijde van de takken.

Links en rechts van het pad zijn stekelvarens te zien.

7 Dennen

Bij deze kruising staan een zwarte en een grove den. Let eens op de naald lengte en de kleur van de stam, die bij beide dennen verschillend zijn. Langs het pad kunnen vooral in de herfst verschillende soorten paddenstoelen voorkomen, o.a. de stinkzwam, die uit een duivelsei groeit. Andere zwammen groeien vaak op dood hout, zoals de berkenzwam op berkenhout en zwavelkoppen op naaldhout stronken.

Knegsel

8 Breemakkerweg

De Breemakkerweg, een zeer oud pad, voert ons door een perceel met zwarte dennen en daarna langs een bosje Amerikaanse eiken. Vergelijk de bladeren, de eikels en de schors eens met die van de zomereiken die op de wallen staan. Links van het pad staan ook nog enkele zeedennen. Opvallend zijn de grote naalden, de grove schorsplaten, maar vooral de grote kegels. Even verderop is een mooi, donker laantje met aan weerszijden fijnsparren. De naalden zijn glimmend groen. De kegels zijn lang en hangend en vallen in hun geheel af als ze rijp zijn. Onze kerstboom komt doorgaans uit zo'n sparrenbos. Voorbij dit laantje groeien op de wallen en de houtstronken diverse soorten mossen. Mossen kunnen bijna overal groeien, omdat ze weinig water nodig hebben en dit goed kunnen vasthouden. Er zijn veel soorten mossen met vaak zeer interessante namen als rimpelmos, sterretjesmos, haarmos of peertjesmos. Kijk maar eens rond of er te zien zijn.

9 Vogels

Vooraf in het voorjaar zijn de vogels te horen. Ze zijn drukdoende zich een gebied toe te eigenen. Bovendien zijn ze, zolang er nog weinig blad aan de bomen zit, ook goed te zien. Van de vogelsoorten die in dit gebied voorkomen, vinden we vooral in naalddhout diverse soorten mezen en in de houtwallen vooral roodborst, winterkoninkje en tjiftjaf. Ook grotere vogels als merel, kauwtje, spreeuw, specht, Vlaamse gaai en ekster wonen in dit gebied. Veel soorten zijn te herkennen aan hun opvallende uiterlijk of hun typische zang.

10 Populieren

Lopend over dit pad kijken we links op de populieren rondom het "Oude Kerkhof". Blikseminslag en storm hebben deze bomen hun grillige vorm gegeven. Er zijn recent al een paar van deze bomen geveld. De stronken zijn nog zichtbaar als het gras niet te hoog staat.

Langs het pad groeit vooral Amerikaanse vogelkers en lijsterbes.

11 Beekdal

Staande in het diepste punt van het beekdal zien we aan de ene kant weer de bolle akker en aan de andere kant de dijkakker. Let op de duidelijke glooiing in het landschap.

12 Lindelaan – Lindeboom

Deze laan en het pleintje iets verderop is met linde beplant. Deze boom bloeit in juni-juli met lichtgele bloemen, die erg rijk zijn aan nectar en sterk zoet geuren. De linde is dan ook een echte bijenboom. Lindebloesem is een bekend huismiddel tegen verkoudheid, koorts en griep.

Einde van de route

Naast het ontwikkelen van wandel- en fietsroutes organiseren vrijwilligers van IVN Veldhoven Eindhoven Vessem ook natuurexcursies, cursussen, workshops en andere natuuractiviteiten in de regio. Verken de mogelijkheden op de website van IVN-VEV.